

**TÒA ÁN NHÂN DÂN
KHU VỰC 13 - PHÚ THỌ
TỈNH PHÚ THỌ**
Số: 05/2026/QĐST-DS

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Phú Thọ, ngày 27 tháng 03 năm 2026

QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
V/v Yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi

TÒA ÁN NHÂN DÂN KHU VỰC 13 - PHÚ THỌ

Với thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Bà Chu Thị Lan Anh

Thư ký phiên họp: Bà Nguyễn Thị Ngọc Anh - Thư ký TAND khu vực 13 - Phú Thọ

Đại diện Viện kiểm sát khu vực 13 - Phú Thọ tham gia phiên họp: Bà Chu Thị Mai Phương - Kiểm sát viên.

Ngày 27/03/2026, tại trụ sở Chi nhánh Tòa án nhân dân khu vực 13 - Phú Thọ mở phiên họp công khai để giải quyết việc dân sự thụ lý số 02/2026/TLST-VDS ngày 12/02/2026 về việc " *Yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi*" theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 01/2026/QĐST - VDS ngày 16/03/2026 của Tòa án nhân dân khu vực 13 - Phú Thọ, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

** Người yêu cầu:* Bà Bùi Thị H, sinh năm 1948; Trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ. Có đơn xin vắng mặt.

** Người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan:*

1/Chị Hoàng Thị Thu H1, sinh năm 1989; trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ. Có đơn xin vắng mặt.

2/Chị Hoàng Thị H2, sinh năm 1986; trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ. Có đơn xin vắng mặt.

3/Anh Hoàng Văn H3, sinh năm 1981; trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ. Có đơn xin vắng mặt.

4/Anh Hoàng Văn T, sinh năm 1976; trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ. Có đơn xin vắng mặt.

5/Anh Hoàng Văn C, sinh năm 1974; trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ.
Có đơn xin vắng mặt.

6/Anh Hoàng Văn H4, sinh năm 1971; trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ.
Có đơn xin vắng mặt.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ

Tại đơn yêu cầu ngày 15/01/2026, bản tự khai người yêu cầu bà Bùi Thị H trình bày: Bà và chồng bà là ông Hoàng Văn P, sinh năm 1946 (đã chết) sinh được bảy người con trong đó có Hoàng Thị T1. Năm 1979 vợ chồng bà sinh con Hoàng Thị T1, khi sinh ra thì T1 phát triển bình thường. Sau đó hơn một năm tuổi thì T1 bị sốt cao, nhà đông con lại nghèo mải đi làm nên không kịp thời cho con đi bệnh viện dẫn đến Thăm phát triển không bình thường, sức khỏe yếu đầu óc không minh mẫn, không nhận thức được, không đi học được, không tự chủ trong sinh hoạt đời sống hàng ngày, thỉnh thoảng bỏ nhà đi lang thang, cười nói một mình.

Năm 2013 con bà là Hoàng Thị T1 được UBND xã H (cũ) xác nhận khuyết tật nặng, dạng khuyết tật về trí tuệ. Đến năm 2025 đổi lại Giấy xác nhận khuyết tật số hiệu 25.04906.00035.

Để đảm bảo quyền lợi cho Hoàng Thị T1 bà đã làm đơn yêu cầu Tòa án giải quyết tuyên bố con bà là Hoàng Thị T1, sinh năm 1979; Trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ mất năng lực hành vi dân sự và bà Bùi Thị H - mẹ đẻ là người đại diện theo pháp luật cho con Hoàng Thị T1 trong mọi giao dịch dân sự.

Ngày 12/3/2026 bà H có đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự (sửa đổi) đề nghị Tòa án nhân dân khu vực 13 - Phú Thọ giải quyết tuyên bố con gái bà là Hoàng Thị T1, sinh ngày 01/4/1979; Trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và bà Bùi Thị H- mẹ đẻ là người đại diện theo pháp luật cho con Hoàng Thị T1 trong mọi giao dịch dân sự.

Trong quá trình giải quyết việc dân sự bà Bùi Thị H đã cung cấp những tài liệu chứng cứ gồm: Báo cáo về việc yêu cầu tuyên bố mất năng lực hành vi dân sự ngày 15/01/2026; Sơ yếu lý lịch của bà Bùi Thị H; Sơ yếu lý lịch của Hoàng Thị T1; Bản sao Quyết định số 1812/QĐ- UB, ngày 05/12/2025 về việc trợ cấp đối với đối tượng hưởng trợ cấp xã hội hàng tháng; Bản phô tô có đối chiếu Giấy xác nhận khuyết tật số 25.04906.000035; Giấy khám sức khỏe Hoàng Thị T1; Bản sao giấy khai sinh Hoàng Thị T1; Căn cước công dân Hoàng Thị Thu H1, Hoàng Thị T1, Bùi Thị H, Hoàng Thị H2, Hoàng Văn H3, Hoàng Văn T, Hoàng Văn C, Hoàng Văn H4.

Tại các bản tự khai của người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan anh Hoàng Văn H4, anh Hoàng Văn C, anh Hoàng Văn T (các anh trai chị T1), anh Hoàng Văn H3, chị Hoàng Thị H2, chị Hoàng Thị Thu H1 (các em chị T1) xác nhận lời khai của bà Bùi Thị H về tình hình sức khỏe, tâm thần của chị Nguyễn Thị T2 là đúng. Chị T2 sinh năm 1979, được một tuổi thì chị T2 bị sốt cao, nhà nghèo bố mẹ không kịp thời đưa chị T2 đi bệnh viện nên chị T2 phát triển không bình thường, sức khỏe yếu đầu óc không minh mẫn, không nhận thức được, không đi học được, không tự chủ trong sinh hoạt đời sống hàng ngày, thỉnh thoảng bỏ nhà đi lang thang, cười nói một mình. Anh H4, anh C, anh T, anh H3, chị H4, chị H5 đồng ý với yêu cầu của bà Bùi Thị H là đề nghị Tòa án tuyên bố chị Hoàng Thị T1, sinh năm 1979, trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi. Đồng thời chỉ định bà là người giám hộ cho chị Hoàng Thị T1 và không có ý kiến nào khác.

Sau khi thụ lý đơn yêu cầu của bà Bùi Thị H và bà H có đơn yêu cầu giám định sức khỏe tâm thần đối với chị Hoàng Thị T1, Tòa án đã ra Quyết định trưng cầu giám định số 01/2026/QĐGD - DS, ngày 03/03/2026, trưng cầu Trung tâm pháp y tâm thần khu vực miền núi phía bắc thực hiện giám định về khả năng nhận thức và thực hiện hành vi đối với chị Hoàng Thị T1, sinh năm 1979, trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ.

Ngày 12/03/2026 Trung tâm pháp y tâm thần khu vực miền núi phía bắc có kết luận số 49/KLGD, kết luận nội dung như sau: Hoàng Thị T1, sinh năm 1979; trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ bị bệnh chậm phát triển tâm thần mức độ vừa (F - Theo phân loại bệnh quốc tế lần thứ 10 năm 1992 về các rối loạn tâm thần và hành vi). Hiện tại Hoàng Thị T1 có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 13 - Phú Thọ phát biểu ý kiến:

Về tố tụng: Thẩm phán, thư ký đã đảm bảo việc tuân theo pháp luật tố tụng trong quá trình giải quyết việc dân sự và người yêu cầu chấp hành đúng các quy định của pháp luật về tố tụng dân sự.

Về nội dung giải quyết việc dân sự: Đề nghị Tòa án áp dụng khoản 1 Điều 27, Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39, Điều 376, Điều 378 của Bộ luật tố tụng dân sự. Điều 23, 47, 49, 53, 54, 57, 58, 59, 60, 61, 62 Bộ luật dân sự năm 2015; Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH 14 ngày 30/12/2016 quy định về án phí lệ phí Tòa án: Chấp nhận yêu cầu của bà Bùi Thị H: Tuyên bố chị Hoàng Thị T1, sinh năm 1979, trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi. Đồng thời chỉ định bà Bùi Thị H làm người giám hộ của chị Hoàng Thị T1.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN

Sau khi nghiên cứu các tài liệu chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của người yêu cầu; ý kiến của đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp; Tòa án nhân dân khu vực 13 - Phú Thọ nhận định:

[1]. Về thủ tục tố tụng

[1.1]. Về thẩm quyền giải quyết yêu cầu:

Người bị yêu cầu tuyên bố có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi chị Hoàng Thị T1, sinh năm 1979, trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ nên Tòa án nhân dân khu vực 13 - Phú Thọ có thẩm quyền giải quyết việc dân sự theo quy định tại khoản khoản 1 Điều 27, Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39 Bộ luật Tố tụng dân sự.

[1.2]. Về tư cách tham gia tố tụng:

Xét sơ yếu lý lịch của chị Hoàng Thị T1, giấy khai sinh của chị Hoàng Thị T1 có cơ sở xác định chị Hoàng Thị T1 là con gái bà Bùi Thị H và ông Hoàng Văn P. Chị Hoàng Thị Thu H1, chị Hoàng Thị H2, anh Hoàng Văn H3, anh Hoàng Văn T, anh Hoàng Văn C, anh Hoàng Văn H4 là anh trai, em trai, em gái chị Hoàng Thị T1. Do đó bà Bùi Thị H có đủ điều kiện yêu cầu Tòa án giải quyết việc tuyên bố chị Hoàng Thị T1, sinh năm 1979, trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi. Đồng thời chỉ định bà Bùi Thị H làm người giám hộ của chị Hoàng Thị T1 nên bà H được xác định là người yêu cầu. Chị Hoàng Thị Thu H1, chị Hoàng Thị H2, anh Hoàng Văn H3, anh Hoàng Văn T, anh Hoàng Văn C, anh Hoàng Văn H4 được xác định là người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan.

[2]. Về yêu cầu của đương sự: Ngày 15/01/2026 bà Bùi Thị H yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Hoàng Thị T1, sinh năm 1979, trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ mất năng lực hành vi dân sự. Ngày 12/3/2026 bà Bùi Thị H có đơn đề nghị thay đổi yêu cầu giải quyết việc dân sự, yêu cầu tuyên bố chị Hoàng Thị T1, sinh ngày 01/4/ 1979, trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi. Đồng thời chỉ định bà Bùi Thị H làm người giám hộ của chị Hoàng Thị T1.

[2.1] Yêu cầu tuyên bố chị Hoàng Thị T1, sinh ngày 01/4/ 1979, trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi:

Theo đơn yêu cầu của bà Bùi Thị H cùng các tài liệu chứng cứ có trong hồ sơ vụ án thể hiện: Vợ chồng bà H, ông P sinh chị Hoàng Thị T1 năm 1979. Khi sinh ra thì chị T1 phát triển bình thường, năm một tuổi chị T1 sốt cao, gia đình không đưa đi chữa bệnh kịp thời nên từ đó chị T1 phát triển không bình thường. Chị T1 sức khỏe yếu đầu óc không minh mẫn, không nhận thức được, không đi học được, không tự chủ trong sinh hoạt đời sống hàng ngày, thỉnh thoảng bỏ nhà đi lang thang, cười nói một mình. Ngày 05/12/2025 Ủy ban nhân dân xã L, tỉnh Phú Thọ đã cấp giấy xác nhận khuyết tật số hiệu 25.04906.000035 cho chị T1, dạng khuyết tật trí tuệ, mức độ khuyết tật nặng. Nay bà H yêu cầu Tòa án tuyên

bổ tuyên bố chị Hoàng Thị T1, sinh ngày 01/4/ 1979, trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi, đồng thời chỉ định bà H làm người giám hộ của chị Hoàng Thị T1. Người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan chị Hoàng Thị Thu H1, chị Hoàng Thị H2, anh Hoàng Văn H3, anh Hoàng Văn T, anh Hoàng Văn C, anh Hoàng Văn H4 cũng đề nghị Tòa án tuyên bố chị Hoàng Thị T1, sinh năm 1979 có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi, cũng như chỉ định bà Bùi Thị H làm người giám hộ chị Hoàng Thị T1. Bản kết luận giám định sức khỏe tâm thần theo trung cầu của Trung tâm pháp y tâm thần khu vực miền núi phía bắc có kết luận số 49/KLGĐ ngày 12/3/2026 kết luận: Hoàng Thị T1, sinh năm 1979; trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ bị bệnh chậm phát triển tâm thần mức độ vừa (F - Theo phân loại bệnh quốc tế lần thứ 10 năm 1992 về các rối loạn tâm thần và hành vi). Hiện tại Hoàng Thị T1 có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi.

Do đó có đủ cơ sở để chấp nhận yêu cầu của bà Bùi Thị H về việc tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi đối với chị Hoàng Thị T1, sinh ngày 01/4/1979, trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ theo quy định tại khoản 1 Điều 23 Bộ luật dân sự 2015.

[2.2]. Đối với yêu cầu chỉ định bà Bùi Thị H là người giám hộ cho chị Hoàng Thị T1. Theo quy định tại khoản 3 Điều 53 Bộ luật dân sự năm 2015: Người giám hộ đương nhiên của người mất năng lực hành vi dân sự thì “ *Trường hợp chưa có vợ chồng thì cha mẹ là người giám hộ*”. Khoản 4 Điều 54 Bộ luật dân sự năm 2015 cũng quy định “ *người giám hộ của người có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi do Tòa án chỉ định trong số những người giám hộ quy định tại Điều 53 của Bộ luật này* ”. Do đó chấp nhận yêu cầu chỉ định bà Bùi Thị H là người giám hộ cho chị Hoàng Thị T1, sinh ngày 01/4/ 1979; trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ.

[3]. Về lệ phí dân sự sơ thẩm: Bà Bùi Thị H phải nộp lệ phí dân sự sơ thẩm theo quy định của pháp luật. Tuy nhiên bà H là người cao tuổi có đơn xin miễn lệ phí. Căn cứ vào điểm đ Điều 12 Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 của Ủy ban thường vụ Quốc hội do vậy bà Bùi Thị H không phải nộp tiền lệ phí dân sự sơ thẩm.

Vì các lý trên!

QUYẾT ĐỊNH

Căn cứ vào khoản 1 Điều 27; Điều 35; điểm b khoản 2 Điều 39; Điều 371; Điều 372; Điều 376; Điều 378 của Bộ luật tố tụng dân sự;

Căn cứ Điều 23, 47, 49, 53, 54, 57, 58, 59, 60, 61, 62 Bộ luật dân sự năm 2015;

Căn cứ Nghị quyết 326/2016/UBTVQH 14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu miễn, giảm, thu nộp, quản lý và sử dụng án phí lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận yêu cầu của bà Bùi Thị H.

1.1. Tuyên bố chị Hoàng Thị T1, sinh ngày 01/4/ 1979; trú tại: Xóm Đ, xã L, tỉnh Phú Thọ có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi

1.2. Bà Bùi Thị H là người giám hộ đương nhiên của chị Hoàng Thị T1. Bà Bùi Thị H có quyền và nghĩa vụ của người giám hộ đối với người được giám hộ là người mất năng lực hành vi dân sự theo quy định của pháp luật

2. Về lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Bà Bùi Thị H phải chịu 300.000 đồng lệ phí sơ thẩm. Tuy nhiên bà H là người cao tuổi có đơn xin miễn lệ phí. Căn cứ vào điểm đ Điều 12 Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 của Ủy ban thường vụ Quốc hội bà Bùi Thị H không phải nộp tiền lệ phí dân sự sơ thẩm.

3. Quyền kháng cáo, kháng nghị: Người yêu cầu, người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan có quyền kháng cáo trong thời hạn 10 (mười) ngày kể từ ngày nhận được Quyết định hoặc quyết định được niêm yết theo quy định của pháp luật.

Viện kiểm sát nhân dân cùng cấp có quyền kháng nghị Quyết định giải quyết việc dân sự trong hạn 10 (mười) ngày. Viện kiểm sát cấp trên trực tiếp có quyền kháng nghị Quyết định giải quyết việc dân sự trong hạn 15 (mười lăm) ngày kể từ ngày Tòa án ra quyết định.

Nơi nhận:

- TAND tỉnh Phú Thọ;
- VKSND tỉnh Phú Thọ;
- THADS tỉnh Phú Thọ
- VKSND KV 13 - Phú Thọ;
- Phòng THADS số 13 - Phú Thọ;
- UBND xã Liên Sơn;
- Người yêu cầu;
- Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan
- Lưu HS việc dân sự

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

(Đã ký)

Chu Thị Lan Anh

